

ALTIJD ONDERWEG
Derk Bolt

Lion King

Er zijn zaken waar ik zeer tegenop kan zien. Een nachtvlucht van twaalf uur naar Seoul, in een middenstoel op een van de achterste rijen van de jumbojet, is daar zeker één van. Met forse tegenzin sleep ik me naar de KLM-mevrouw die mijn boardingpass gaat scannen. Stoel 38B grijnst me vijandig toe vanaf het display van de mobiele telefoon. En dan gebeurt het. In plaats van het

groene lampje met het positieve blikje zie ik het rode lichtje aangaan en klinkt een afwijzende brom. U heeft een andere stoel, hoor ik een engelenstem zeggen. Achteloos overhandigt de blauwe dame mij een stukje karton met daarop mijn nieuwe plaatsnummer. Stoel 1F! De Heer zij geloofd en geprezen, een upgrade naar de business class. Nog even is er de angst dat alles berust op een vergissing, maar wanneer ik geroutineerd

in mijn stoel ben neergezegen, weet ik het zeker: hier krijgt niemand mij nog uit. Wat een feest! Naast mij ontwaart ik mijn buurman, een tengere Koreaan. Een zakenman, lijkt me. Strak in het pak, serieus gezicht, Financial Times op schoot. Daar zullen we geen last van hebben, denk ik nog. Mijn verblijf tussen de succesvollen der aarde bevalt goed. Het is een beetje jammer dat we een nachtvlucht hebben. Dus na de maaltijd is het uit met de pret en gaan we slapen. De zetels worden omgevoerd in heerlijke bedden, waarin zelfs ik languit kan liggen dromen. Maar de vrede duurt niet lang. Ik denk nog geen kwartier. Ook mijn kleine buurman is onder zeil gegaan en ineens begint er uit zijn compartiment een enorm gebrul op te stijgen. Een oorverdovend gesnurk, dat zich omgekeerd evenredig verhoudt tot de omvang van de man. Ik gluur eens over het schotje dat ons scheidt en zie een be-

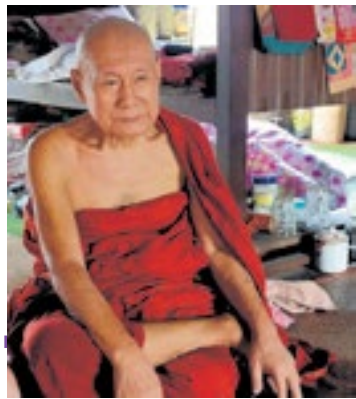
trekkelijk beschaafd hoofd waaruit bij elke ademstoot een onvoorstelbare bak herrie opstijgt. Je moet het horen om het te geloven. Ik ben niet de enige die er wakker van wordt. Op verschillende rijen gaan leeslampjes aan en kijken slaperige hoofden mijn kant op. En de snurker snurkt maar door, onvermoeibaar. Omdat hij maar niet ophoudt, wordt mijn Koreaanse buur een onderwerp van gesprek. Niemand weet wat te doen. We overleggen in de pantry. Durft iemand hem te wekken? Ik kom zelf uit een familie van snurkers, dat geef ik ronduit toe. Persoonlijk kan ik ook er wat van, mijn vader laat zich regelmatig ook niet onbetuigd, maar opa was bij leven de onbetwiste koning van snurkland. Als klein jochie was ik er als de dood voor. De eerste confrontatie vergeet ik nooit meer. Ik was er heilig van overtuigd dat er een ontsnapte leeuw door het huis van mijn grootouders waarde. Een voort-

Gedwee draait hij zich om, stopt zijn wild geraas en slaapt vredig verder als een baby

durend brullende, grommende, grauwendende leeuw. Het hele huis sidderde onder de geluidsgolven die hij voorbracht. Voor de zekerheid zocht ik bescherming in de kledingkast op mijn zolderkamer. God, wat was ik bang! Wist ik veel dat Groningen helemaal geen dierentuin heeft en er van ontsnapte leeuwen geen sprake kon zijn. Geen moment had ik er bij stil gestaan dat een mens dit soort infernale herrie kon voortbrengen. Laat staan mijn lieve, grijze opa. Het gelach was dan ook niet van de lucht toen ik mijn leeuwenhypothese de volgende ochtend aan de ontbijt tafel met de familie deelde. Opa lachte het hardst en verklaarde trots dat hij de leeuw was. Toch twijfelde ik altijd als ik, weer eens wakker gebruld, door de zolderaampjes uitkeek over de garageboxen achter het huis van opa en oma. Er zat ergens een leeuw. Met zeker tien medepassagiers sta ik rond de stoel des aanstoots. En de Koreaan, hij

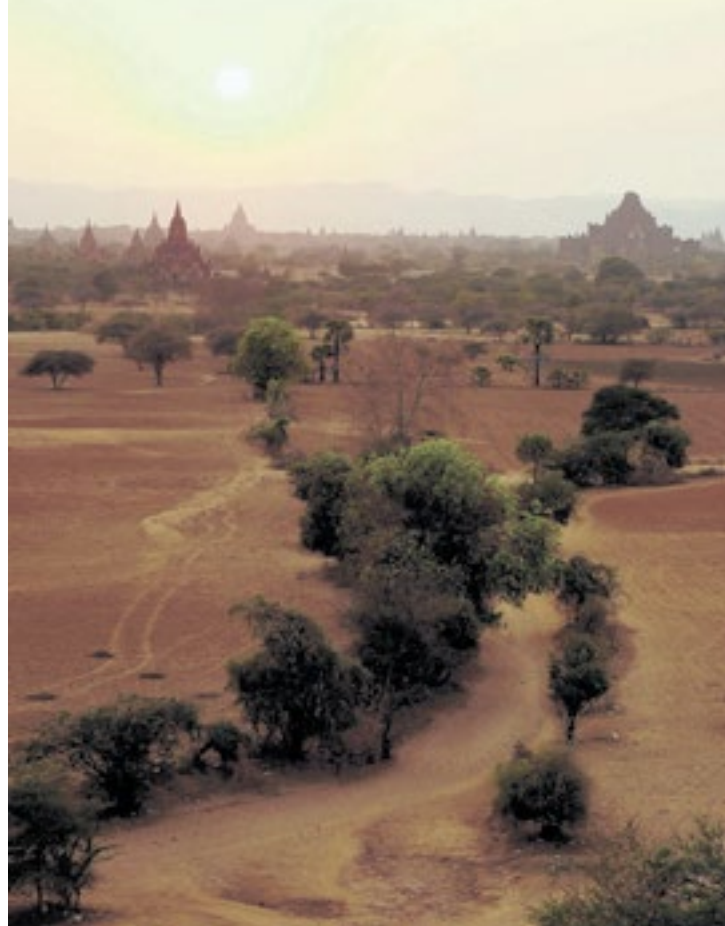
brulde door. Gelukkig krijgen we hulp van onze purser. Als zij de situatie komt bekijken, blijkt dat we haar veel eerder hadden moeten inschakelen. Subtiel, zoals alleen een ervaringsdeskundige dat kan, geeft ze op een manier een portretje van de zij. Gedwee draait hij zich om, stopt zijn wild geraas en slaapt vredig verder als een baby in zijn kribbe. Het is een wonder. Binnen een kwartier is de rust compleet en kan het licht in onze slaapzaal uit. Vlak voor aankomst verschijnt het ontbijt. Mijn buurman wenst mij een goede morgen. Ik vertel hem wat er die nacht heeft plaatsgevonden. En net als mijn opa barst hij in lachen uit. 'So sorry, so sorry' zegt hij wel tien keer. 'Mijn kinderen noemen me niet voor niks Lion King. Haha, so sorry.' Tja, word ik een keer geüpgradet, lig ik naast een luidruchtige tekenfilmfiguur. Je moet het maar net treffen.

Foto's, van links naar rechts: Monnik in het klooster. Vrouw met vissen op de markt in Yangon. Typen op straat. In de bergen. Inle Lake, leven op het water.

We zijn in een land waar paard en wagen ons van A naar B brengen en de prijs van fruit wordt bepaald met gewichtjes. We zijn in Myanmar en vergeten even we dat we in 2014 leven.

Het woestijnachtige Bagan herbergt de grootste verzameling boeddhistische tempels, ruïnes en stoepa's ter wereld. Alle zijn gebouwd in de elfde en twaalfde eeuw. foto's Lisette Wouters

Terug in de tijd in Myanmar

door Lisette Wouters

Onder de brandende zon lopen we over de markt in Yangon, de grootste stad van Myanmar en tot 2005 de hoofdstad. We worden omringd door felgekleurde paraplu's, die de mensen moeten beschermen tegen de zinderende hitte. Op doeken en kistjes liggen fruit, groenten, tabak, vissenkoppen en kippendarmen uitgestald. Tussen de sinaasappels en de varkensoren staan twee vrouwen te bellen, de hoorns aan hun oor leiden naar twee vaste telefoons op een tafeltje. Niet iedereen heeft een huistelefoon in dit land, laat staan een mobieltje. Bellen gebeurt dus veel op de markt, tussen de kippendarmen. Een vrouw legt twee vissenkoppen met kralende ogen op een antieke weegschaal

en bepaalt de prijs met gewichtjes. Net als de man die de vis koopt, draagt ze een traditionele longhi, een soort wikkelrok. Ze heeft grote, gele vegen op haar wangen: tanakapoeder. De pasta van gemalen tanakawortel is een vorm van make-up die de vrouwen beschermt tegen de zon en de muggen. Als de vrouw de vis aan haar klant overhandigt, lachen ze beiden hun tanden bloot, die diep donkerbruin zijn van het voortdurend kauwen op tabak. Een tikkend geluid komt ons in de verte tegemoet. We volgen een vrouw met een grote melkbus op haar hoofd en zien al snel waar het getik vandaan komt: aan tafeltjes langs de kant van de weg zitten vrouwen onder grote parasols achter typemachines te werken. Naast hen liggen stapels papier. Het leven speelt zich hier af op straat, alles gebeurt buiten. 's Avonds speelt een groepje jongens een bordspel op straat, tegenover hen zitten twee kinderen huiswerk te

maken. Een paar straten verderop zit een groep mannen op tuinstoelen naar een scherm te kijken, waarop zich een voetbalwedstrijd afspeelt tussen Engeland en Duitsland. Binnenzitten komt waarschijnlijk niet eens in hen op. Jarenlang was Myanmar – voorheen Birma – geïsoleerd van de buitenwereld. Tussen 1962 en 2010 had de militaire junta het land stevig in zijn greep en ging het gebukt onder een strenge dictatuur. Dat veranderde langzaam toen in 2010 voor het eerst democratische verkiezingen werden gehouden. Voorzichtig werden de deuren geopend naar de buitenwereld en kwam ook het toerisme op gang. De Birmezen zijn enthousiast. „Hoe heet je moeder“, vraagt de 18-jarige jongen bij wie ik achter op de scootertaxi zit. „Waar kom je vandaan? Ben je gelukkig? En ken je Van der Vaart?“ Gelukkig rijdt hij langzaam. Zoals de meeste Birme-

zen die we tegenkomen, is mijn scootertaxichauffeur zeer nieuwsgierig en wil hij graag zijn verhaal vertellen. Hij wil me niets aansmeren, hij is alleen enthousiast. Naar school kan hij niet, daarom probeert hij zo veel mogelijk Engels te leren door met toeristen te praten. „Ik zal je nooit vergeten“, zegt hij met een verlegen glimlach als ik na tien minuten afstap. De Birmezen mogen dan enthousiast zijn over het contact met de buitenwereld, de buitenwereld staat nog harder te trappelen om het bestbewaarde geheim van Azië te bewonderen. In de twee weken dat we er zijn, zien we wat Myanmar zo gewild maakt. We fietsen door het woestijnachtige Bagan, tussen de grootste verzameling boeddhistische tempels, ruïnes en stoepa's ter wereld, gebouwd in de elfde en twaalfde eeuw. We varen over het prachtige Inle Lake, een meer waarin complete dorpen op palen zijn gebouwd. De mensen leven er

van de visserij en verbouwen hun gewassen in drijvende tuinen. We bezoeken met twee locals een klooster in Yangon, waar duizenden monniken leven en leren. En we trekken door de indrukwekkende bergen rondom Kyaukse, waar we eten en overnachten in de kleine dorpjes van Shan en Palaw, stammen die daar op primitieve wijze leven. Ja, een golden country is het zeker. En niet alleen vanwege al het blagoud dat blinkt aan de pagodes. Maar de veranderingen volgen elkaar in sneltreinvaart op. Paard en wagen worden ingehaald door scootertjes en we zien een monnik mobil bellen. We horen een toerist klagen over het traditionele ontbijt: ze wil toast met eieren, zoals thuis. Hoe lang nog voordat het enthousiasme van de locals verandert in irritatie? Hoe lang nog voordat de eerste McDonalds zijn deuren open? Wie een puur Myanmar wil zien, moet niet te lang wachten.

Naamgeving

Tot 1989 heette het hedendaagse Myanmar nog Birma. Toen de militaire junta aan de macht kwam, werd de naam gewijzigd. De naam wordt echter niet door elk land erkend. Zo noemt de VN het land wel Myanmar, maar de VS blijft de naam Birma gebruiken. Sinds 2012 zijn in de staat Rakhine conflicten gaande tussen autochtone boeddhistische groepen en de Rohingya (moslims). Naar die conflictgebieden reizen, wordt afgeraden. Voorheen droeg het toerisme direct bij aan de welvaart van het regime. Alle inkomsten verdwenen in de zakken van leiders. Nog altijd is het onvermijdelijk dat geld van het toerisme naar het bewind stroomt, maar door all-inclusive-reizen te vermijden en voor onafhankelijke aanbieders te kiezen, maak je al een verschil.

Ongerepte Myanmar

Ontdek het nog pure en ongerepte Myanmar. Bezoek koningssteden, wandel door de tempels van Bagan, bekijk de Gouden Rotspagode en kano over het Inlemeer.

- ✓ 100% vertrekgarantie! Laatste plaatsen vertrek december en januari
- ✓ (Binnenlandse) vlucht, hotels, ontbijt, 2 x diner en excursies
- ✓ Klantbeoordeling 8,3: "ongelooflijke reisbeleving"

De wereld is Kras

Rondreis
NL-spr. reisleiding
15 dagen al v.a.
1969

Ga naar Kras.nl/36456
of bel 0900-9697

Priszen p.p. o.b.v. 2 pers. exkl. res.kosten en Calamiteitenfonds.

WAAR EN WAT

- Yangon, de grootste stad van Myanmar, ligt op ruim 8.600 kilometer van Schiphol. De prijs van een retourticket Amsterdam-Yangon ligt rond 1.000 euro, inclusief tussenstop. Je bent twintig à dertig uur onderweg.
- Een toeristenvisum kost 25 euro en is 28 dagen geldig.
- De beste reistijd is van oktober tot en met februari.
- In Myanmar betaal je met kyat: 1.000 kyat is ongeveer 1 euro. In hotels en taxi's wordt vaak om dollars gevraagd, die bovendien nieuw, glad en onbeschadigd moeten zijn.
- Pinautomaten zijn er nog vrij schaars, hoewel het aantal toeneemt. Het is dus verstandig een voorraad dollars mee te nemen. Die zijn overal inwisselbaar voor kyats.